АВГУСТ
29
Вторник
1939 он
№ 199 (2899)
Сэн 10 мунгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумай ОРГАН.

ydelmerişedei racionalizaatorska duradxalnuudiiji xysed bejelyylxe

ei oronoi zoxioonbaiyşa arad xadaa Staalinska xilnyydei torşo soo, Paar-ol CK-gei, Soveed Pravilin ba araduudai voozdь de Staalinai xytelberi doro, sorelteneі istoorido urdanь eee xaragdaagyi, tuilai emzaltanuudiiji tuilaa. Maondo socialiizm gol tyalguulagdahan baina. Aralaxii bolbol socialiis oob-25 iin ereltiiji xangana. Byri xoelgeer halbaran xygzene. ledai azabaidalanь kylьtyyrayxlyy sengelig ba şangalai bolbo.

De byxii xadaa olonacioba na Soveed Gyrenei geroiiea aradai zoxioonbaiguulalko xydelmerinyydeinь gaiv agta itooguud myn. Xyaerişed ba inzeneerne-texnske xydelmerilegşedei ralizaatorska duradxalnuud ala gyrendee ton jixe aşa zoii ygene. Xeden olon mili tyxerigiiji ekonoomiino. yiai byteesiiji deeşelyylgede, ajuukcanuudai eereinь yniiooşoluulgada, ugaa jixe e dyyrgehen ba dyyrgeO baina.

KP(b)-ein arbanaimadugaar d bolbol ekonomiiçeska raa tyryy kapitaliis oroiiji xysexe ba urdanь oroiime aguujixe zoriigiiji, ai oronoi urda tabiba. Tus diin istoriiçeska togtoomud ba araduudai voozdь Staalinai geniaalьna zaauudaar zebseglegdehen, iiliioon soveed arad xadaa amşagta, şine şine amzalıdta zorigzonxoi baina.

ydelmerişedei ba inzeneerexniiçeske xydelmerilegşeduradxalnuud ba tedenei itaatelьska hanamzanuudiiji yyige bolbol Staalinska adugaar Tabanzii sooxi jixe zoxioonbaiguulalgiin elmerinyydei programmiiji len dyyrgexe xeregte, ton udxatai baina. Tiimehee, neerne-texniiçeske xydelilegşedei ba xydelmerişedei dxalnuudiiji anxaraltaigaar zeze, tedenei debzeltede n zam neexe şuxala.

anai Buriaad-Mongol resliktiin predprijaatinuud deeiime duradxalnuudiiji lagşad yderbyri yrgedene. enei xede-xeden gaixamşagradxalnuudanь bejelyylegi, olo miangan tyxerigei oomiiiji ygehen ba azalai eesiiji ugaa jixeer deeşehen baixa jym. Buriaadai ant—PVZ-gei ceexnyyd uur xeden zuugaad raciozaatornuud, izobretaatelьd xydelmerilze, zavoodtoo jixe aşa tuhiiji yzyyine.

erenei rezylьtaadta, PVZ bol gansaxan 1938 on soo 4.000 tyxerig ekonoomiloo, 9 onoi tyryyşiin xaxad zii 132 duradxalnuud bejelyydeed, 335.936 tyxerigei ekomiiiji ygebe. Zavoodoi tyryy elmerişed — staxaanovcuud, ed Çetvertiiin, Iliyyxin gegerxim zişeenyydiiji xaruuxaruulza baina. Tedener aa bexidxelgiin saxariiji tairaxa stanoogto, xai şuxala zoxioon taaruiiji xeze dyyrgebe. Tere nooglinь, eneenei urda tee, nege smeene soo 2-3 saxariguudiiji tairadag baihan haa, mynee 150-160 saxariguudiiji, erxim şanartaigaar byteen gargana. Azalainь byteese 5999 proc. urgaba.

Tus zavoodoi racionalizaatornuud, izobretaatelьnuud nyxed Pinçyyk, Moçaalov gegşed susarşagyigeer xydelmerilze baina. Tedenei zoxioozo ba hanamzalza baihan xemzeejabuulganuudanь xamta deeree, 60.000 şaxuu tyxerigei ekonoomiiiji ygexenь. Tereşelen, nyxed Koozerь, Razgelьdeejev, Yseenko ba busad xadaa yiledberiiin proceessiiji narizuulxiin tylee, tereegeeree, zavoodtoo ugaa jixe aşa tuha ygexiin tylee busalama oroldolgotoigoor xydelmeriine.

Selengiin paroxoodstviin bariigiinь tahagai mexaanig nyx. Lioonov bolbol ekskovaatorai kotiooldo zoxistoi şinedxelge xehen baina. Tereneinь rezylьtaadta, sag sagta uşardag haataiganuud byrin usadxagdaa. Tiigeed, 4678 tyxerigei ekonoomi ygee. Tymer zamai traansportiin, Ulaan-Ydiin dyrbedegeer tahag, Ulaan-Ydiin şilei zavood, miaxanai kombinaad ba busad predprijaatinuud deere xeden olon izobretaatelьnuud, racionalizaatornuud xydelmeriine.

Zygeer, dursagdagşa xydelmerinyydiiji byri yrgen dalaistaigaar delgeryyixe, tiimenyyd duradxalnuudiiji tyrgeneer, sag soonь bejelyylxe talaar, manai predprijaatinuudai xydelmeridenь jixe dutuunuud bii. Todorxoilon xelebel, Burmnogopromsojuuzai texnoolog nyx. Xoruun bolbol goorodoi „Metalliist" arteeliiin kyyznicedexi jyriin arhan xeergiin orondo, elektromotoor zoxioon tabixa hanaaşalga xehen baigaa. Teed, 220 voolьtiin elektromotooroi „ygei" baihan deerehee, enenь haatahan baina. Manai respyybliike dotor gutalai masterskoinuud olon. Tedenei xydelmerinь narizuulagdanagyi. Garaar, nege yder soo 2-3 paar gutalnuudiiji ojoxiin orondo, maşiinaar 10-ji ojoxo baina. Xarin, Burmnogopromsojuuzainxid xadaa anxaralaa tabinagyi.

Selengiin sydoremoontno zavood—tomo predprijaatinuudai negentiinь bololsono, gebeş, ende, xydelmerioo narizuulxa xereg xadaa xytelberilegşedei anxaralai gazaa tee baina. Yngeregşe zilei dekaabrь harahaa xoişo miii 2 duradxalnuud orohon baixa jym. Zarim predprijaatinuudta xydelmerişedei ba inzeneerne-texniiçeske xydelmerilegşedei duradxalnuud ba medyylgenyydiiji ton yni, udaan daradag. Iime zyii xadaa PVZ ba busad zavooduud deere yseen bişe yzegdene.

Dursagdagşa faaktnuud bolbol izobretaatelьska ba racionalizaatorska xemzee jabuulganuudiiji demzelge, bejelyylge dutamag baihiijinь gerşelne. Tiimehee, tus xeregte bolьşeviig zuram baiguulalga—xytelberilegşe byxenei xyndete ujalganь myn. Ynete duradxalnuudiiji exe orondoo oloor ygeze, tereegeeree, Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei plaanai dyyrgeliijinь amzaltataigaar xangalsaja.

Xojordoxi sabşalgiiji zişeete hainaar yngergexe

Manai respyybliikiin kolxoozuud bolbol ene zilde 487520 gektaar ba 18 2480 gektaar şineer xereglegdehen gazar ai ybehiiji sabşaza abxa johotoi baigaa. Aavgustiin 20-do arai geze 388504 gektaar sabşalan sabşagdaza, plaanai 53,5 proceentnь dyyrgegdehen baina. Terenei 457445 toonno ybehen hyrilegdee—plaanai 47,2 proceentnь dyyrgegdebe. Ybehe xuriaalgiin xydelmerinyydiiji, ilangajaa Ulaan-Ydiin Priigorodno, Jaruuniin, Selengiin raioonuud udaaruulza baina.

Tariaanai tyleg xuriaagdaza exilxetei xamta, ybehe xuriaalgada xydelmerilze baihan xynyyd xadaa bulta tariaa xuriaalgada tomilogdohon baina. Ede xydelmerinyyd zybeer zoxilduulagdan jabuulagdaagyi. Eneenei rezylьtaadta, ybehe xuriaalgiin teempnь hyylei yjede ton hula boloo. Tezeelei beledxel tahaldaxiin tuilda xyrgegdeed baina.

Xojordoxi sabşalgiin asuudai, ene zilde tyryyşiinxijee serьjooznoor tabigdaa.

Xojordoxi sabşalgada beledxel jamaraar jabuulagdaab? Mynee xyrter zarim aimaguudai kolkoozuud xadaa xojordoxi sabşalgiin plaaniiji tabiaadyi baixahaa gadna, xojordoxi sabşalgiinь uçaastoguud tahalagdaagyi, zarim gazarta tahalagdahanşji haa, tereniiji xaruuhalalga organizovaalagdaagyi baina. Zagarain aimagta xojordoxi sabşalgada miil 605 gektaar gazar tahalagdaa. Xojordoxi sabşalgiiji jabuulxaar xaraalagdahan uçaastoguudtanь jamarşji xydelmeri jabuulagdanagyi. Kolxoozuuddaxi geraasimovska zvenoonuudainь xydelmeri jixeer hularhan baina. Tezeelei bata bexi baaziiji baiguulxa asuudalda, paartiiin aikoom ba raiispolkoom anxaralaa tabidaggyi baina geze, sexe xelexeer bolno.

Hyylei yjede boroo orozo, sabşagdahan gazar daxin urgaza baina. Tyryy kolxoozuudai geraasimovska zvenoonuud xadaa nogoonoi hainaar ba tyrgeer urgalgada byxii yslovinuudiiji baiguulna. Bargazanai almagai kolxoozuudta nogooniinь tyryyşiin sabşalgada jamar baigaa hem, mynee tere le xemzeede xyrene. Bargazanai almag bolbol xojordoxi sabşalgiin plaaniiji 30 proceent dyyrgee, mynee 300-haa deeşe gaa sabşagdaa.

Xojordoxi sabşalgiin beledxeldexi dutuu dundanuudiiji darii likvidiirovelze, byxii niutaguudta tereniiji organizoovannoor yngergelgiiji xangalga xadaa aimaguuddaxi partiiina, soveed organizaacanuudai ba gazartariaalangai organuudai xytelberilegşedei şuxala zoriigonь boino. Tiigebei, mainuudaa bata bexi tezeelei baazaar xangaza şadaxa ba straxovoi foondiiji baiguulxa bainabdi.

M. Bitaajev—BMASSR-ei Narkomzeemei agronoom.

ZURAG DEERE: Xoito oseetidexi „Cei" geze xyroort. (TASS-iin fotoxrooniko)

Tariaa xuriaalgiin erximyyd

Muxar-Şiber, aavgust 25. (Telefoonoor abtaba). Xara-Şiberei somonoi, „Pobeditelь" kolxoozoi çleen Galiija Zakaarova gegşe tariaa boolgodo xydelmerilxe zuuraa, ydereigee noormiiji 277,7 proceent xyrter dyyrgene.

Oktiaabrьska selьsoveedei, „Pyytь Leenina" kolxoozoi çleen nyxer Vladiimir Klevedaarov xadaa 5 gektaar tariaalangiiji zaatkaar xadaxa noormotoi aad, 7-8 gektaar xyrter ynder şanartaigaar xadana. Myn, Suulgiin somonoi, Moolotovoi neremzete kolxoozoi maşiniist-staxaanovec nyxer Togooçiijev Sambuu bolbol muu bişeer xydelmeriine. Erxim hain zişee xaruulza jabahan, ede erximyyd xadaa xuriaalgiiji sag soonь hain şanartaigaar dyyrgexiin tula byri zorimgoigoor azallaza bainad.

D. BALDAANOV.

Dulaan ba haruul baira belen

Selengiin aimagai, Doodo-Byxenei selьsoveedei, Kiirovei neremzete kolxooz bolbol jirexe ybelzelgede malnuudtaa dulaan ba haruul bairanuudiiji zişeete hainaar beledxeze baina.

Mynee kolxoozoinь 7 erxim darxaşuulhaa (Daşiijev Sanzaan, Badmazaapov Zalsan, Banzarakcaajev Zamsaran ba busad) byridehen, bariigiinь brigaada xadaa plaanaar xaraalagdahan zootexniiçeske bariiganuudai objeektnyydiiji hain şanartaigaar barixiin tula erximeer xydelmerilze baina. Edener xadaa 80-80 tolgoi tugalnuudai 3 teliaatniguudiiji bariza dyyrgenxei. Hajaar, 40 tolgoi moridoi 1 standaartna kontiuşni barigdaza dyyrgegdexee baina. Bariigiinь şanar hain.

Tus kolxooz bolbol malazaliiji xydgzeelgiin, gyrenei 1939 onoi plaaniiji dyyrgee. 2600 garan tolgoi mainuudanь dulaan ba haruul bairanuudaar xangagdanxai.

D. Lubsaanov.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Van Czin-vein aşiiji alaea

Loondon, aavgustiin 23. (TASS). Gonkoongdo, Van Czin-vein aşa aluulaa geze Reiter medeesene. Aluulagşa bolbol Van Czin-vein tusagaar aagentnь baigaa. Alagşadanь xorgodoşoo.

Gibraltaarska xile deere

Loondon, aavgustiin 23. (TASS). Ysegelder angliiiska zasaguud bolbol Gibraltaar ba ispaanska territoriiin xoorondoxi xiliiji xaaba. Terenei hyylde xilenь şineer neegdebe, zygeer nemegden elьgeegdehen angliiiska seregyyd xyreze jirehen baina.

Şanxaida byyntnyyd

Şanxai, aavgustiin 22. (TASS). Şanxaida riis dutaza heer baina. Eneentei yrgelzeldaşaramduulan ysegelder, ylesegşedei xydeleegeer riisiin 17 laavkanuud buta soxigdohon baina.

Neteryy ereltenyyd

Loondon, aavgustiin 23. (TASS). Şanxaidaxi marionetoçno zasaguudai poliiconuud bolbol yyliceer jabaza baihan ulasxoorondiin settlьmeentiin poliiconuudiiji buudaba.

Gebeş, şanxain korrespondeentnyydei xelehenei johoor, marionetoçno mynicipaliteedei glavaanь xadaa tulaldaanda xabaadagşadii gemnexiiji, konpencaasa tylexiiji settlьmeentiin zasagai mederexiiji ba settlьmeentiin gadaada territoori deerexi policeiske erxenyydiiji marionetoçno zasaguudta ygexiijinь ulasxoorondiin settlьmeenthee erelte xebe.

Ulasxoorondiin settlьmeentiin mynicipaliteedei tyleelegşe bolbol settlьmeentiin zasag xadaa marionetoçno zasaguudta koontrereltenyydiiji sonosxoxo baina geze xeblelei tyleelegşedte medyylbe.

Bolgaarska depytaaduudai busalga

Sooti, aavgustiin 28. (TASS). SSSR-te jirehen Bolgaarska depytaaduudai gryyppe busaba. Depytaaduud bolbol SSSR soo tedeeniiji xaluunaar ugtaza abhandanь bajar xyrgebe.

Belьgiiin aarmida tabilganuudiiji zogsoolgo

Pariiz, aavgustiin 23. (TASS). Mynoederhee exileed, şine zaxiraltiin garxa xyrter belьgiiin aarmida tabiiga zogsoogdobo geze Briysseelьhee medeesene. Mynee tabilgada baihan byxii vojeenne xynyyd bolbol eehediingee çaastьnuudta jirexiiji duudagdahan baina.

Goonkongiin gaavanьda orolgo miniirovelegdebe

Şanxai, aavgustiin 25. (TASS). Goonkong geze Xitaddaxi angliiiska kolooniiin xilenyyd deerexi baidalai xursadahantai daşaramduulan, tende, tyxerieen syytkiin torşo soo oboroniiteln xydelmerinyyd jabuulagdana. Goonkongiin gaavanьda orolgo miniirovelegdebe. Kamaandna yndernyyd deere xolo hyrdeg buunuud todxoogdonxoi. Zasaguud bolbol exener ba yxibyydte goorodhoo evakyirovalxiiji zybşene.

Tookiogoi restoraanuudta noxoin miaxa ygene

Tookiogoi miaxa bolbosoruulagşa kampaaninuudai negen bolbol produuktnuudai sengiiji yrgelge ba miaxanai dutagdaigiiji xeregleze, xeden hariin torşo soo tokiiiske xeden restoraanuudiiji noxoin miaaxar xangaba geze „Dzapoon kroniiki" zurnaal medeesene. „Tookiogoi obevaatelьnuudai xotonuud soo yngerhen zilei oktiaabrь haraha ene zilei apreelь xyrter 3 miangan zaiguul noxoinuud nyybe" geze zurnaal konstatiirovalana.

Miaxa bolbosoruulagşadai mexelelge xadaa Tookiodoxi xynzonoi dunda zebyyrxeiiji xydelgehen ba poliico bolbol ene xeregiiji todorxoilxo baatai bolhon baina.

(TASS).

Poolьşiin vojeenne xemzeejabuulganuud

Varşaava, aavgustiin 25. Poolьşiin praviitelьstvo bolbol vojeenne xaraaktertai xeden olon zaxiraltanuudiiji gargaba. Gyrenei slyyzaşçinerte tabilganuud zogsoogdobo. Hurguulinuudta zaniaati xoişoluulagdaba. Varşaavada, spiirtne napiitkanuudiiji xudaldalga zogsoogdoo. Varşaaviin praviitelьstvenne komissaar bolbol stoliiciin dyte şadar, tranşeinyydiiji baiguulaigada xabaadaxiin uriaaltaigaar goorodoi xynzondo xandahan baina.

Goonkongdo

Loondon, aavgustiin 25. (TASS). Goonkongiin xile deere, zaxiin xemzeegeer abbal japoonsko 30 soldaaduud, olontooto taankanuudtaigaar koncentriirovelne geze „Deili telegraaf end moorning poost" bişene. Xilehee 10 miiiь gazarta huudag angliiiska pooddannuud bolbol Goonkongdo evakyiirovalagdaa. Exener ba yxixyyged ajuulgyi gazarta abaaşagdaa. Poortdo baihan vojeenne koraabiinuudta zeeze oşoxo geze oficeernyydei bylenerte zaxiragdaba.

Japooncuud Tianьcziiniiin blokaadiiji şangadxana

Loondon, aavgustiin 25. (TASS). Xitaddaxi japoonsko vojeenne zasaguud bolbol Tianьcziiniin blokaadiiji şangadxaba geze „Taims" medeesene. Japoonsko çasovoinuud bolbol Tianьcziinьda xolo bişe gazarta Xaixee myrende loodkanuudaar jabaza tarahan ba angliiiska ba francuuzska konceessinyydhee terjelegşediiji tabinagyi.

Germaanidaxi exenernyydte koncentracioonno laagerь

Germaanida, Fiyrstenbeerghee olo bişe gazarta, politiiçeske regeer gemnegdehen exernyydte koncentracioonnoagerь tyryyşiinxiee neegbe geze „Nьjus Kroniiiki" medeesene. Xinaltada igşadta, tyreixidteigee uulga xorigdono. Laageranь xaun proovolokoor xyrieelegdeen, teed, tereendenь ynder og oruulagdahan baina. ereenhee gadna, laagerь adaa ştyrmoviiguudai otriaauudaar xamagaalagdana.

Zygeer, xaluun proovolokoşji, ştyrmoviiguudşji xadaa laagerьhaa multarza garxa gehen hedelgenyydhee xinaltada baigşadiiji arsuulza şadanagyi. Gazeed bolbol gar xiyreegei tuhalamzaar proovolokiiji tahalaad, terjelze jabaşahan exener tuxai xelene. Ştyrmoviiguud bolbol darii bederelge organizovaalba, zygeer nygee yderte terjelegşiiji barihan baina. Terenei saaşanxi sydьbaanь medegdenegyi.

(TASS).

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin gurbadugaar Seessi

BMSSR-ei Verxoovno Soveedei gurbadugaar Seessi

Seessiiin zasedaaniiin dnevniig

1939 on, aavgustiin 26.

Ygleenei zasedaaniiji Verxoovno Soveedei tyryylegşe, depytaad Budaajev xytelberilbe. BMASSR-ei aimaguud, gorodskoi, seelьske, xoşuunai ba posioolgoi azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungaltanuudai Polozeeni tuxai BMASSR-ei Verxoovno Soveedei zakonodaatelьna uridşalan hanaaşalgiin komiissiiin tyryylegşe depytaad Beliaajevai doklaad tuşaa yge xelelge yrgelzelbe.

Nyxer Belьgaajev xelene,—zakonadaatelьna uridşalan hanaaşalgiin komiissaar Seessiiin yzemzede tabigdahan, BMASSR-ei aimaguudai, gorodskoi, seelьske, xoşuunai ba posioologoi azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungaltanuudai Polozeeniiin projeekt xadaa soveed hungaltiin zakoonoi ereltiiji dyyren xangana, Staalinska Konstituuciin yndehe huuri deerehee tabigdaa, niutaguuddaxi azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungaltada byxii hungagşadiiji byrin xabaaduulxa arga olgono.

Depytaad Belьgaajev xadaa bolxojoo baigaa hungaltada bolьşeviigşelen beledxexe johotoibdi geze xelexe zuuraa, SSSR-ei, RSFSR-ei ba avtonoomno respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydte hungaltiin yjede tuilagdahan amzaltanuud ba myn tereentei xamta toxiooldohon dutuu dundanuud tuxai todorxoigoor xelebe.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşiin orologşo, depytaad Cembeejevada yge ygtebe.

—Nyxed depytaaduud, boloxojoo baigaa hungaltada beledxeiei ba hungaltiin yjede bidenerei, depytaaduudai xariuusalga ugaa jixe. Bidener, azalşadai hungamalnuud tuladaa, azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungalgada haitar beledxexe xeregtenь niutaguudai Soveedyydte tuhalxa ba hungaltiiji, aradai azaxiin alibyxii halbari deere amzaltanuudiiji tuilaza ugtaxa johotoibdi,—gebe.

Verxoovno Soveedei tyryylegşiin orologşo, depytaad Biriykoovto yge ygtebe.

Depytaad Biriykoov xadaa azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungalgada erximeer beledxelgiiji agitacioonno xydelmeri şiidxexe baina, tiimehee, bide depytaaduudai ba partiiina, komsomoolьsko, soveed oorganuudai ton gol zoriigo xadaa ene darii hain agitaatornuud ba propagandiistnuudiiji kommuniistnuudai ba partiiinabişe bolьşeviigyydei dundahaa şiien olozo, agitacioonno xydelmeriiji zişeeteer jabuulxa johotoibdi. Myn, agitaatornuudai ba propagandiistnuudai xydelmeriiji yder byxende xytelberilxe xeregtei, geze xelene.

Depytaad Jegoorov ba Çerniix (Bargazan), Rybcoov (Kabaanska) gegşedei yge xelehenei hyyleer, preeni xaagdaba.

Tiigeed, Buriaad-Mongol respyyblikiin aimaguudai, gorodskoi, seelьske, xoşuunai ba posioologoi azalşadai depytaadnarai Soveedyydte hungaltanuudai Polozeeniiin projeektiiji batalalgada orobo.

Depytaad Braaydein duradxalai johoor, Polozeeniiji glavaa glavaagaaranь batalaba.

Seessi xadaa xelsexe zyilnyydeigee hyylşiin asuudalda, BMASSR-ei Konstituucada zarim-xedii xubilaltanuudiiji ba nemeltenyydiiji oruulxa tuxai pyynktde orozo, Buriaad-Mongol respyyblikiin Verxoovno Soveedei Priziidiymei sekretaarь, depytaad Inkeejevaagai doklaadai hyyleer, zakonadaatelьna uridşalan hanaaşalgiin komiissaar Seessiiin yzemzede tabigdahan, BMASSR-ei Konstituucada zarim-xedii xubilaltanuudiiji ba nemeltenyydiiji oruulxa tuxai duradxaliiji batalaba.

Eneegeer, Buriaad-Mongol respyyblikiin Verxoovno Soveedei negedexi zarlalgiin gurbadugaar Seessiiin xydelmeri dyyrebe.

„Buriaad-Mongol ASSR-ei aimagai, gorodskoi, gooroduuddaxi raioonno, xoşuunai, somonoi, seelьske ba posioologoi azalşadai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiin" projeekt tuxai

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei zakonodaatelьna uridşalan hanaaşalgiin komiissiin tyryylegşe, depytaad A. I. Beliaajevai doklaadhaa

Nyxed depytaaduud! Byxii Soveed Sojuuz dotor, niutagai azalşanai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud ene onoi dekaabrь harada bolxo baina. Manai aguujixe Staalinska Konstituucahaa yndehelegşe—Buriaad-Mongol Avtonoomno Soveed Socialiis Respyyblikiin Konstituucatai xysed zoxiiduulan, „BMASSR-ei aimagai, gorodskoi, gooroduuddaxi raioonno, xoşuunai, somonoi, seelьske ba posioologoi azalşadai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiin projeektiiji zakonodaatelьna uridşalan hanaaşalgiin komiissa bolbol Verxoovno Soveedei Preziidiymtei xamta zoxioozo, Buriaad-Mongol Avtonoomno Soveed Socialiis Respyyblikiin Verxoovno Soveedei III Seessi deere tabiba.

„Niutagai azalşadai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeni" bolbol,—doklaadçig medyyine,—nyxer Staalinaar zoxioogdohon, SSSR-ei Konstituuciin, SSSR-ei hunguuliiin zakoonoi johoor baiguulagdahan, hungaltanuudai gurimiiji garantiirovalana.

Moskvaa goorodoi Staalinska hunguuliiin ookrugai hungagşadai, hungaltiin urda teexi suglaan deere nyxer Staalin xelee han: „Bolxoo baigaa hungalta bolbol ene xadaa jyriin hungalta bişe geeşe, nyxedyyd. Ene xadaa manai xydelmerişenei, manai tariaaşanai, manai intelligeenciin ynexeeree aradbygediin hainyder geeşe. Delxei deere xezeedeş, iime ynexeeree syleete ba ynexeeree demokratiiçeska hungalta xezeedeş yşee baigaagyi. Ondoo iime zişee istoorido yzegdeegyi baina. Manaida bygedeniitiin, tegşe, niuusa ba sexe hungalta bolxo tuxai, tereenei xerşji jixe udxaşanartai baigaa haanь, xelsegdene bişe. Bygedeniitiin hungalta xadaa byrii syleete hungalta ba delxei deerexi jamarşhaa ondoo oronoi hungaltatai zizeelee haa, byrii demokratiiçeska hungalta bolzo manaida yngeregegdexe baihan tuxai xelsegdeze baina".

SSSR-ei, Sojuuzna ba avtonoomno respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydte hungaltanuud bolbol,—nyxer Beliaajev xelene,—ilahan socialiizmiin oronoi xysen ba şadalai xysete demonstraaca, bolьşeviigyydei paarti ba, aguu jixe Konstituuciiji zoxioogşo — nyxer Staaliniiji toiron byxii soveed aradai niagta zagsahanai, tereenei moraalьna-politiiçeske negedelei demonstraaca bolhon baina.

Saaşanь, doklaadçig bolbol, taniisaxiinь tulada seessiiin depytaaduudta taraagdahan, niutagai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiin projeektiin statьjaanuud soo eeriingee nairuulgiiji olohon, soveed hunguuliiin zakoonoi gol yndehen priincipyyd deere togtobo.

Polozeeni bolbol aimagai, gorodskoi, gooroduuddaxi raioonno, xoşuunai, somonoi, seelьske ba posioologoi azalşanai depytaaduudai Soveedyydte hungaxa tuşaa hunguuliiin ookruguudiiji tus tustanь baiguulxiiji xaraalana. Hunguuliiin ookruguudiiji baiguulxa noormonuudiiji oloxo zuuraa, komiissa bolbol,—doklaadçig zaana,—manai respyyblikiin raioon byriiin onso eere baidaliiji xaraadaa abhan baina.

Hunguuliiin ookruguudiiji baiguulxa noormonuudiiji Seessiiin batalamzada tabixadaa, bidener bolbol niutagai Soveedyydei byxii zvenoonuudta, tedener byriiin xydelmerinyydei masştaabta taaruulan, depytaaduudai toogoi talaar, depytaaduudai Soveedei bexi sostaav baiguulxiiji xaraada abhan bainabdi. Zişeelxede, Ulaan-Yde goorodto, bidener bolbol 400 hungagşadhaa hunguuliiin ookrug baiguulxiiji hanamzalnabdi, ene xadaa Gorsoveedei depytaaduudai sostaavta 358 xynyydiiji ygexe baina. Xlaagtiin, Mesovoin ba Dzidestroin gorsoveedyydte—soveed byride 35 depytaaduudiiji hungaxaar batalaxiiji duradxagdana. Ulaan-Yde goorodoi Centraalьna, Zeleznodoroozno ba Priigorodno raioonuudta—500 hungagşadtai hunguuliiin ookruguudiiji baiguulxiiji komiissa duradxana. Ene noormiin johoor, raisoveedyydte 97-115 ba 69 depytaaduudiiji hungalga xangagdaxa baina.

Polozeeniiin projeekteer xaraalagdahan, respyyblikiin aimaguud, somonuud, seloonuud ba posioologuudta hunguuliiin ookruguudai noormiiji seessieer batalan abalga xadaa azalşadai depytaaduudai tusxaita Soveedyydte hungalgiiji iime noormonuudaar xangana: Bargazanai aimag, zişeelxede, aimagaigaa Soveedei sostaavta—33 depytaaduudtai; somonoi, seelьske ba poselkoovo Soveedyydte— 262 depytaaduudtai baixa baina; Kabaanskiin aimag bolbol aimagaigaa Soveedte—60 ba somonoi, seelьske ba poselkoovo Soveedyydte—415 depytaaduudtai; Zagarai—aimagaigaa Soveedte 30 ba somonoi, seelьske ba poselkoovo Soveedyydte 182 depytaaduudtai; Bauunta—aimagaigaa Soveedte 25 ba somonoi, seelьske ba poselkoovo Soveedyydte—194 depytaaduudtai g. m. baixa.

Respyyblike dotorxi gorodskoi Soveedyydte—463, gooroduuddaxi raioonno Soveedyydte—281, aimagai, xoşuunai, somonoi, seelьske ba poselkoovo Soveedyydte—3330 depytaaduud, respyyblike dotorxi byxii niutagai Soveedyydte xamta deeree 4514 depytaaduud hungagdaxa johotoi.

Doklaadçig bolbol bolxo hungaltanuudai byri sloozno baihaniiji xaraada abza, niutaguudai Soveedyydte hungaltanuudta nariaar ba gynzegiigeer beledxexiiji Seessiiin depytaaduudiiji uriaalba.

Nege gazartı baigaad, hungagşad bolbol olon hunguuliiin ookruguudhaa ba olon janziin hunguuliiin noormiin johoor, Soveedyydte xeden depytaaduudiiji hungaxa baina, tiimehee, hunguuliiin gurim xadaa hungagşad byxende eli baixiinь tulada, gynzegii, maassova-oilguulamziin xydelmeri jabuulxa şuxala baihaniiji doklaadçig temdeglebe.

Seloodo baihan hungagşa xadaa aimagai ba seelьske Soveedyydte negendoro hungaxa, goorodoi azalşad xadaa gorodskoi ba raioonno Soveedyydte negendoro hungaxa baina. Myn, Ulaan-Ydiin Priigorodno raioondo baigşad xadaa negendoro gurban biylleteenieer hungaxa baina.

Hunguuliiin biylleteeninyydiiji abxiin ba goolosuudiiji toolo-xiin tulada, zasagai byxii niutagai oorganuudai hungaltada, hunguuliiin niite uçaastoguud baiguulagdaxa. Iime uçaastoguudiiji baiguulxa jabadal xadaa eldeb olon hunguuliiin uçaastoguudaar hungagşiin demii jabalgiiji zaisuulxa baina. Polozeeni soo, hunguuliiin komiissanuudta jixe huuri tusxailagdana. Polozeeni bolbol manai respyyblikiin ysloovinuudta, negede, azalşadai depytaaduudai tusxaita Soveedyydte hunguuliiin komiissanuud, xojorto, ookrug byride—okruznoi hunguuliiin komiissanuud, gurbada, uçaastog byride—uçastkoovo hunguuliiin kommissanuudiiji xaraalana.

Manai respyyblike sooxi byxii hunguuliiin komiissanuudta, tyryy soveed aktiivai 24960 xynyyd elьgeegdexe baina.

Nyxedyyd, ene geheer hunguuliiin komiissanuudiiji, ilangajaa tedenei xytelberilxii sostaaviiji ykomplektovaalaza exilexe şuxala baina. Hunguuliiin komiissanuudiiji baiguulalgada xabaadaxa erxiiji professionaalьna sojuuzuud, kommuniis partiiina organizaacanuud, komsomoolьsko, koperatiivna organizaacanuud, osoaviaxiim, MOPR ba, zakoonoi johoor registraacalagdahan, busad oobşçestvonuud xereglexe baina.

Tygesxel soogoo, nyxer Beliaajev xelene,—niutagai azalşadai depytaaduudai Soveedyyd bolbol xynzondoo ton dyte baigaa gyrenei zasagai oorganuud geeşe. Paarti ba praviitelьstviin togtoomzonuudiiji ba soveed gyrenei zakoonuudiiji bodoto xereg deerenь bejelyylgiin amzaltanuud xadaa tedenei jabuulgahaa duldiidaxa. Leenin—Staalinai paartiiin xeregte ynen, preedanne xynyydiiji Soveedyydte hungaxa—ene xadaa bolxoo baigaa hungaltanuudta glaavnanь geeşe. Hungaltanuudta beledxelei byxii xydelmerinyydiiji: eeriingee xydelmeri tuxai depytaaduudai otçooduud, hungagşadai spiisog beledxelge, maassova-oilguulamziin xydelmeride ba hunguuliiin komiissanuudai sostaavta aktiiviiji debzyylelgenyydiiji ene geheer bolьşeviigşelen emxidxexe xeregtei. Beledxelei xydelmerinyydiiji yrgedxexe zuuraa, bidener bolbol aradai daisadai xoroto jabuulgiiji xiorxoor tanin xaraxa gehen, nyxer Staalinai zaabariiiji hanaxa johotoibdi.

Bidener bolbol niutagai azalşadai depytaaduudai Soveedyydte, bolxoo baigaa hunguuliiin kampaaniiji manai aradai moraalьna-politiiçeske negedelei aguu jixe xysiiji yşee daxin xaruulxaar, manai socialiis exe orondo ali bolxo argaar oroxiiji hedegşed byxeniiji hyrdyylxe ba butasoxixo, kommuniistnuud ba partiiina bişenyydei Staalinska bloogoi agun jixe xysiiji manai hungaltanuudai demonstraacalan xaruulxaar emxidxexe johotoibdi.

Doklaadçigai tygesxelei ygiiji Seessi bolbol nerjeme aplodismeentnyydeer ugtaba.

Hungagşadtai bexi xolboo baiguulxa

Depytaad D. Ð. Cembeejevaagai ygehee

SSSR-ei, RSFSR-ei ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedyydte hungaltanuudiiji bidener amzaltataigaar yngergehen bainabdi. Hungagşadai dunda jabuulagdahan agitacioonno-maassova xydelmeri bolbol goorod ba seloogoi aktiivta jixe ooped ygee.

Teed, niutagai azalşadai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud bolbol organizacioonno talaaraa byri jixe sloozno baixa baina.

Agitacioonno-maassova xydelmeriiji yrgedxexiin tulada, xydeegei intelligeenciin yrgen aktiiviiji, staxaanovcuudiiji, kolxoozno yiledberiiin udaarniguudiiji emxidxexe xeregtei.

Bidener, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei depytaaduud, eehediingee hungagşadiiji yşeel dutamagaar obsluuzivalanabdi. Bi xadaa 7 som-soveedyydei hungagşadaar hungagdahan bainab. Myneee selьsoveedei tyryylegşeer xydelmerileze baixa zuuraa, busad selьsoveedyydei hungagşadta anxaralaa ton dutamag tabinab. Depytaad byxen xadaa hungagşadaigaa urda sag soogoo otçoodoo xeze, tedenhee şine zaxiaa, zaabari abza baixa johotoi.

Niutagai Soveedyydte hungaltanuudta beledxexe ba tereeniiji yngergexe talaar, depytaaduudai urda ton jixenyyd zoriigonuud baina. Soveedyydte hungaltanuudiiji azaxiin ba kylьtyyrne froont deere şine ilaltanuudai tylee temeseltei xolbuulan tabixa şuxala.

BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Gurbadugaar Seessi.
ZURAG DEERE: Zyyn taladanь, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei zakonodaatelьna komiissiiin tyryylegşe, depytaad nyx. Beliaajev doklaad xeze baina. Baruun talahaa, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşiiji orologşo depytaad Biriykoov, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşe, depytaad Budaajev ba BMASSR-ei Verxoovno Soveedei tyryylegşiiji orologşo depytaad Cembeejeva (zyyn garhaa).

Hungaltanuudiiji deede ideine-politiiçeske xemzeede yngergexe

Bargazanai aimgysedkoomoi tyryylegşe Çerniix gegşiin ygehee

Bidener, Bargazanai aimagai tyleelegşed bolbol azalşanai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiin projeektiei taniisaad baixadaa, tereeniiji batalaxa tuxai respyyblikiin Verxoovno Soveedei depytaaduudai negen hanalda niilenebdi.

Verxoovno Soveedyydte hungaltanuudai yjede oldohon, agitacioonno xydelmeriiin ooperiiji bolxoo baigaa hungaltanuudta xysed xereglexe johotoibdi. Aimagai azalşadai duda, hungaltanuud tuxai Polozeeniiji taniisuulxa, hungagşadai urda depytaaduudai çoodiiji xexe, myn niutagai Soveedyydei xydelmerinyydei dutuu dundanuudta bolьşeviikriitike xexe zoriigonuud bidenei urda baina.

Byxii partiiina, komsomoolьsko ba busad organizaacanuud bolbol ene ugaa jixe xydelmeriiji bolьşeviig xytelberiexangaxa, niutagai Soveedyydte hungaltanuudai beledxelde darii oroxo johotoi.

Manai hungaltanuud xadaa deede ideine-politiiçeske xemzeede yngerexenь soxom baina.

Bolxo hungaltanuudta komsomooloi zoriigonuud

Depytaad S. A. Texeejevaagai ygehee

Zakonodaatelьna uridşalan hanaaşalgiin Komiissa bolbol niutagai azalşadai depytaaduudai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeniiji BMASSR-ei Verxoovno Soveedei gurbadaar Seessiiin yzemzede tabiba.

Niutagai zasagai oorganuudta hungaltanuud tuxai Polozeeni bolbol Staalinska Konstituucaar tereende olgogdohon eeriingee hunguuliiin erxenyydiiji bygedeniitiin, tegşe, sexe ba niuusa hunguuliiin yndehe huuri deere bejelyylxe argaa baidalnuudiiji manai respyyblikiin grazdaniiin byride xangana.

Aradai, socialiis demokratiiçeska bejelyylxe jabadal xadaa xynii xynei eksploataacalaxa jabadalai usadxagdahan, ynexeeree bodoto kylьtyyrne revoliyycii bolhon, xyn tuxai oroldoxi jabadalai gaixamşag deede xemzeede tabigdahan, gansaar manai orondo bejelyylegdexi baina.

Niutagai Soveedyydte hungaxa hungaltanuudiiji yngergelgede manai urda jixe zoriigonuud baina. Niutagai zasagain oorganuudta hungaltanuud bolbol niutagai Soveedyydte hungaltanuud tuxai Polozeeni azalşan byxenei, hungagşai byxenei mederelde xyrexeeree ene Polozeeniiji xynzonoi dunda oilguulamziin xydelmeri darii yrgedxexiiji partiina, soveed, professionaalьnye ba busad obşçeestvenne organizaacanuudiiji, myn bidener-depytaaduudiiji ujalgalana.

Ene xadaa komsomoolьskoş organizaacanuudta ton jixe xyndete ba xariuusalgata zoriigonuudiiji daalgana. Manai respyyblikiin komsomoolьsko organizaacanuud bolbol hungaltanuudta beledxexe, tereeniiji emxidxexe ba yngergexe talaar niutagai Soveedyydte jixe tuhalamza yzyylxe johotoi. Komsomool bolbol hungaltanuudta beledxelei talaar, agitacioonno-maassova xydelmerinyydte byxii eneergieeree orolsoxii johotoi. Xojor oordento leeniiske komsomool bolbol gradaanska daanda tyryy baihanaa xaruulhan, socialiis sorevnovaanida ba manai oronoi byrii azabaidalda tyryy baihanaa xaruulhan baina. Azalşa zaluuşuudai tyryy otriaad, manai komsomool bolbol niutagai Soveedyydte hungaltanuud deere tyryy baihanaa yşee daxin xaruulxa baina gehende jamarhezeg ygei baina.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

Типография Наркомиздема БМАССР. Бурглавлит № 1136